

На Международния куклен фестивал в България...

България в главната роля!

Агелка Полак (САЩ)

Моето преживяване съвсем наскоро като актьор-изпълнител и част от една изключително благодарна публика на 15-то издание на МКФ „Златният делфин“ – Варна 2011 на българското Черноморие, накара всяка клетка в тялото ми да трепти във върховна творческа енергия. Българските държавни куклени театри от цялата страна са достигнали нови върхове. Макар, че имаше забележителни спектакли от Испания, Русия и Грузия, трите спектакъла на страната домакин – „Малката русалка“ на Стара Загора, „История за чайка и банда котараци“ на София и най-зашеметяващата от всички творба „Възгледите на един пън“ на Варна – градът на самия фестивал-завладяха въображението на международните зрители със своето вълшебство и прецизност.

Всеки спектакъл оживява с мощна творческа енергия, засухвайки, преобръщайки и възнаграждайки своите зрители при всяко вдъшване. Живост, артистичност, черен хумор и яснота на целите чрез физическото са само някои от аспектите, които ме накараха да копнея по-смело, по-гръзко за театъра, такъв, какъвто го видях там тази година. При тези три трупни, идващи от три различни части на страната, всяка с уникален поглед и стил, аз почувствах нюанса на съревнование между тях. Докаран го рѣба на оцеляването поради намалените финансови ресурси, българският театър се придържа към традиционния си курс към свършенство, увличайки публиката в нови преживявания чрез техники, артистичност и нови подходи. Работи много упорито, за да оцеее в тези неясни времена в държавата, така че малко конкуренция е здравословна, щом позволява създаването на такива брилянтни творби на кукленото изкуство. Кукленият театър докосва човешкия дух.

Някога напускали ли сте театъра, чувствайки се малко по-човечни? Във „Възгледите на един пън“ действието се задвижва около най-известния от всички пънове – Пинокио, обективизирайки предмета, който изглежда в действителност неподвижен. Не се заблуждавайте от темата. Творбата, създадена за възрастни, наистина носи философската перспектива на тази много позната история за сътворението чрез артистичност, човечност и смирен морал. Историята е позната, но уникално и открояващо се е представлението на Варненския театър, със своя чист вибриращ изпълнителски дух, който обикновено съм виждала в спектаклите на „Ла Мама Е.Т.С.“ в Ню Йорк.

Това, което разтопи душата на публиката в България онзи ден, беше свършената прецизност в синхрона между актьорите в екипа, фокусирането на един пламтящ ансамбъл. Режиурата на Теги Москов

бе толкова чиста и актьорите толкова експресивни чрез езика на тялото, че кожата ми настръхва само като си мисля за това. Какво велико нещо е да бъдеш човек, как това се пресява през мирогледа на това малко парченце дърво-кукла. Този човешки елемент е точно онова, заради което театърът съществува, така че спектакълът взема тази история, за да разшири това схващане, напомняйки ни защо продължаваме да сме кукловоди, в свят, който се руши около нас – икономически и структурно.

Да разбереш „Възгледите на един пън“, както и другите два спектакъла, не е лесно, защото те бяха играни на български език. Но спектакълът може би беше най-добрият от фестивала за международната аудитория. Ние бяхме екзалтирани от него и ликувахме на китайски, турски, български, испански и английски на партито след това, където споделихме емоциите си. Спектакълът ни завладя. Костюмите, декорът и визуалните елементи бяха толкова ясни и завладяващи, комбинирани с разчетен ритъм, трансформацията на настроенята толкова осезаемо представени от актьорите! Без да разбираме всяка дума, ние почувствахме и чухме ударите на сърцето

Агелка Полак е кукловод, танцьор, актриса – физически театър. Тя е от авторите на спектакъла „Този свят, другият и градината с прасковите/Блус, блус“ на Театъра на маските от Витлеем, Кънектикът, САЩ, в който е и участничка.

на спектакъла, който бе брилянтно построен върху сценария и напълно в синхрон с режисурата. Сценаристът и режисьорът – едно и също лице – Теги Москов, не би могъл да избере по-чудесен актьорски състав, включващ артистичния директор на ДКТ-Варна Вера Стойкова, наред с брилянтни артисти като Стоян Стоянов, Галин Гинев, Красимир Добрев, Боян Стоянов, Гургана Господинова и Диана Цолевска. (Те спечелиха наградата „Най-добър актьор“ – като колективна награда на фестивала.) Всеки от тези актьори е накаран да направи нещо много по-различно от обичайното, да играе, да се движи, да диша, да изразява идея. Те дори не използват кукли, макар че реквизитът понякога създаваше илюзия за кукла. Главният герой е Пинокио като актьорът само технически пресъздаваше кукла. „Облечен“ в кори от гърво, които стилно бяха „изгълбани“ в него (дело на Свила Величкова), за да го оставят отголу в интересен костюм, с добавена, наподобяваща шеф, връв от двете страни върху ставите, но той беше най-хуманния персонаж на сцената.

Да бъдеш човек означава и да умреш. Времето е ценно, така че смъртта може да те подканя, дори и в нов образ на дългокрака, висока като върлина жена, с открояваща се прическа и с коса в ръка (в ролята – Гургана Господинова). Тя стряска Джемето, игран отлично от Галин Гинев, едновременно странна, тактична и ужасяващо упорита. Каква изненада бе нейния образ! Никога смъртта не е била по-завладяваща в тази находчива персонификация.

В тазгодишното представяне на „Русалка“ през 2011 на ДКТ-Стара Загора, принцът се докосва до

смъртта и това му позволява да срещне своята истинска любов в морето. Тази брилянтна, деликатна и забавна продукция за младата публика се отличава с великолепен декор, състоящ се от голяма спирала, дело на многократно награждаваната сценографка Свила Величкова (награда за „най-добър сценограф“ на фестивала за тази продукция и за още няколко, сред които „Цар Дроздобрад“, „Принцесата и граховото зърно“). Тъмносинята спирала се задвижва изцяло от елементи и се преобразува в различни конфигурации при смяна на декора в най-изпъкналата си част, наподобяваща водовъртеж или торнадо, когато се задвижва много по-леко и плавно. Тъй като е окачена, това позволява леки поклащания на спиралата, когато куклите докосват декора. Той се превръща във великанска кукла, изцяло оформяйки картина – радост за очите ни. ДКТ-Стара Загора постигна целта си да достави наслада и удоволствие с това вълшебно представление за мечтите в морската шир.

Детският спектакъл, който спечели почти всички награди беше на Столичния куклен театър. „История за чайка и банда котараци“, базиран на новелата на Луис Сепулведа, разказващ как един котарак пази изгубеното яйце, което скоро ще се излюпи на пристанищния док. Новородената чайка изплаква „Мама“ пред котарака, първото съществуване, което вижда в живота си, а котаракът кара своята банда да се грижи за малкия пернат приятел. Между тях се завързва невероятно и чудесно приятелство. Тази продукция, адаптирана от Катя Петрова и Ина Божидарова, е наслада от ритъм, визуални ефекти и правдиво отразяване на образите, допълнено с бийтбоксинг и барабани на живо. Уникалният дизайн на куклите, включващ тела на котки, изработени от нещо като съваеми клонци, комбинирано с живо актьорско изпълнение, допълнено от завладяващ звук на перкусии на живо, втъкан в реплики и сцени срабчва въображението на зрителите и разтуптява сърцата им.

Деца, дошли да гледат спектакъла, се забавляват, но и преживяват с вълнение представените теми в него за съчувствието, състраданието и грижата и отговорността в обществото. От това се нуждае света в наши дни.

Културата днес, в условията на глобалните икономии, е подложена на риск, положението на българските куклени актьори и работещите в държавните театри също е критично, но тяхната конкурентност ги тласка към качество. В тези тежки времена те работят неуморно в условията на тази творческа конкуренция, като в действителност работят в полза един на друг и това ще помогне кукленото изкуство да оцелее в страната. Куклените актьори могат да бъдат горди и то не незаслужено, тази „високо вдигната глава“ е точно онова, което ги води към съвършенството. Аз вярвам в това. ■

От английски
Красимира Христова

*Возгледите
на един пън
Outlook of a stump*

